

Tipus inèdit de dracma ibèrica amb símbol àguila

GABRIEL VILLARONGA*

Els pobles ibers, en la seva lluita contra els invasors romans, encunyen al final del s. III a.C. i principi del s. II a.C. dracmes ibèriques d'argent, imitant la tipologia i, a voltes, fins i tot les llegendes de les dracmes emporitanes emeses pels grecs.

Leandre Villaronga les cataloga dividint-les en 12 grups.¹ Dins d'aquesta divisió, hi ha sis grups anomenats pel símbol que apareix sota del pegàs del revers. Concretament, símbol llop, senglar, estrella, creixent o torques, dofí i signe ibèric KU.

A *Acta Numismàtica* 44, Xavier Sanahuja i Miquel Marata donen a conèixer un nou grup amb símbol pròtom de llop.²

El motiu d'aquest treball és presentar un nou símbol inèdit, l'àguila, en les emissions de les dracmes ibèriques.

La descripció de la moneda es la següent :

Dracma d'argent.

Datació: 214-194 a.C. (2a Guerra púnica).

* Investigador numismàtic. Membre de la SCEN..

1. VILLARONGA, Leandre, *Les dracmes ibèriques i llurs divisors*, SCEN (IEC), Barcelona, 1998, pàg. 111.

2. SANAHUJA, Xavier, i MARATA, Miquel, "Tipus inèdit de dracma ibèrica amb pròtom de llop", *Acta Numismàtica* 44, 2014, pàg. 43-45.

a/ Cap femení a la dreta voltat per tres dofins.

r/ Pegàs a la dreta amb el cap modificat. Dessota, àguila de perfil mirant a l'esquerra i, sota d'aquesta, llegenda ibèrica (...) **ΜΡΓΡΛ** [SALIR].

Pes: 3,24 g. (la moneda presenta un cospell quelcom disminuït).

Diàmetre: 17 mm.

Posició horària: 1 h.

La característica més important d'aquesta nova dracma ibèrica és el seu símbol, una àguila, inèdit fins al dia d'avui.

La tipologia de l'àguila sols la trobem en les encunyacions ibèriques, en les emissions de plata de Saitabi (didracma, dracma i hemidracma). Aquestes emissions corresponen, segons Pere Pau Ripollès,³ a finals del segle III a.C. i són, per tant, coetànies o properes en el temps a la dracma que presentem. L'àguila de les emissions d'argent de Saitabi copia l'àguila que apareix a les monedes d'or romanes encunyades a partir del 214 a.C.

L'àguila de la moneda que presentem podria inspirar-se, doncs, en aquest mateix model romà. Ara bé, mentre Saitabi la copia gairebé igual mirant cap a la dreta i amb les ales obertes, en el nostre cas l'àguila és d'estil més tosc i mira cap a l'esquerra.

L'altre problema que es planteja és la lectura de la llegenda ibèrica. Queda clar la lectura del final de la llegenda **ΜΡΓΡΛ** [SALIR]. Pel davant s'endevina que hi ha més lletres, i es podria proposar la hipòtesi de **ΩΙΞΕ ΜΡΓΡΛ** [BELSESALIR], ja que hi ha molts elements que apunten en aquesta direcció, opinió que agraeixo al Dr. Pere Pau Ripollès. Les potes i els signes que s'hi veuen són prou semblants, i s'hi veu un signe arrodonit al principi.

La dracma amb llegenda Belsesalir es ja coneguda amb altres dos símbols. El primer es un porc senglar i correspon al número 274 de la catalogació de Leandre Villaronga al seu llibre *Les dracmes ibèriques i llurs divisors*, i el segon es un creixent i correspon als números 298 a 300 del mateix llibre.

En conclusió, presentem una nova dracma ibèrica amb símbol inèdit d'àguila sota el pegàs, i molt probable llegenda ibèrica Belsesalir, ja coneguda en les emissions d'aquest període.